

[P. Munch.]

siges at være noget helt nyt, det har været til Behandling i nogle Aar her i Rigsdagen, det har en Gang været vedtaget i Folketinget med Venstres Stemmer, og selve Forbindelsen mellem de to Opgaver, her foreligger, synes mig heller ikke at være saa overmaade svær at faa fat paa.

Den højtærede Minister afviste Tanken om at indlade sig paa en ny Forberedelse udover den, der kunde ske gennem en kortvarig Udvalgsbehandling. Jeg beklager for min Del, at Ministeren tager dette Standpunkt; jeg tror, det vil være den eneste praktiske Vej frem, hvis man vil gaa ind paa en saadan Forhandling, ikke til at faa dette Forslag gennemført, ikke heller til at faa dette Forslags Princip gennemført, men til at faa en Tilrettelæggelse af, hvad Samfundet overhovedet er i Stand til at tilvejebringe paa det Omraade, som der her er Tale om.

Den ærede Ordfører for Venstre, det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen, havde aabenbart faaet det Indtryk, at jeg var i Princippet for dette Forslag, men med den Ondskab, som nu en Gang plejer at udgaa fra radikale Mennesker, prøvede jeg paa ved alle mulige Midler at faa det udsat ved at lægge Hindringer i Vejen for det, selvom jeg i og for sig kunde acceptere Princippet. Jeg tror at kunne understrege overfor dette, at heller ikke Princippet er jeg glad for saadan, som det er nedlagt her. Det, jeg har peget paa, og det, jeg ønsker at opnaa gennem en Udvalgsbehandling af tilfredsstillende Karakter, er en virkelig Stillingtagen til hele det store omfattende Spørgsmaal om Organisationernes og Samfundets gensidige Forhold.

For øvrigt maa jeg tilstaa, at jeg forstaar ikke rigtig den Opfattelse, det ærede Medlem havde af, hvad der skulde være opnaaet ved vort Forslag i Foraaret om et Udvalg. Jeg maatte næsten faa det Indtryk, at det ærede Medlem troede, at det var dette vort Forslag, der havde bevirket, at man ikke kom længere frem med Sagen, end man er i Øjeblikket. Men Forholdet er dog det, at det ærede Medlem havde Følgeskab nok her i Tinget til at stemme dette Forslag ned. Vort Forslag kunde ikke paa nogen Maade den Gang standse eller forsinke Sagen. Hvorfor blev der da ikke noget ud af Lovforslaget i Foraaret? Det var, fordi denne Ministeriets Livssag, denne Agitationens store Sag, saa snart man er ude i

Landet, havde man ikke Tid til at behandle til Ende, da man skulde have Rigsdagen hjem til Paaskeferien. Derved opnaaede man ganske vist at holde Sagen levende til Sommerens Valgkampagne, og det er nu min Opfattelse af hele dette Spørgsmaal, at man har fra den høje Regerings og dens Venners Side mere Fornøjelse af Sagen, saa længe man kan holde den som et rent Agitationsstof, end i det Øjeblik, man fik Loven gennemført. Jeg tror, at i det Øjeblik, et Forslag af denne Beskaffenhed virkelig blev ført ud i Livet, vilde det kun betyde dette, at man skaffede Agitationsstof til Socialdemokratiet, medens man nu, om jeg saa maa sige, broderligt deler mellem de to Partier det Agitationsstof, der er til Raadighed i denne Sag, saa længe den ikke er blevet til noget.

Naar det ærede Medlem sagde, at det Udvalg, jeg havde foreslaaet, var noget, der var særlig egnet til at standse Sagen, thi dær var Modstanderne i Flertal, tør jeg ikke sige, hvorledes de forskellige Medlemmer, der kunde tænkes dær, vilde stille sig, men jeg tror i alt Fald, at der kun kan tænkes et saadant Flertal mod Lovforslaget, naar det ærede Medlem til Flertallet henregner den Kreds af Jurister, der har haft en særlig rig Lejlighed til at tage Stilling til disse Forhold paa Grundlag af en Mangfoldighed af Erfaringer fra det praktiske Liv.

Jeg vil tilføje, at jeg tror, at man vilde have fremmet Sagen mere, hvis man fra Ministeriets Side havde benyttet Sommerperioden ikke blot til Agitation — den kunde man gerne have faaet alligevel —, men tillige til at forberede Sagen paa anden Maade, end man nu har gjort. I Øjeblikket staar vi omtrent, som vi stod i Foraaret. Det er muligt, at man kan faa en Stemmes Flertal i denne Sal for denne Sag, og at man ogsaa kan faa et Flertal oppe i det andet høje Ting, men i saa Fald vil det hele dog efter min Mening kun være et Slag i Luften.

Spørgsmaalet om Forholdet mellem Organisationerne og Samfundet bliver utvivlsomt fra Dag til Dag af mere indgribende Betydning. Det Samfund, vi lever i, er efterhaanden blevet organiseret i Grupper af mangeartede Foreninger, der omspænder saa godt som alle Samfundsmedlemmer. Bag disse Organisationer staar en stigende Magt, og det er næsten en selvsagt Ting, at naar Organisationer naar et vist Maal af Magt, gaar det dem